

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Devonii Oratoris Et Philosophi
Ingolstadiensis Panegyrici Dvo**

Turner, Robert

Ingolstadii, Anno M. DC. IX.

De S. Ioanne Euangelista.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69598](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69598)

varius? Christi corpus conficit, quid diuinius? reliqua meministis, ex quibus cogitur nihil esse in Ecclesia scriptis, ac ne in mundi quidem terminis sacerdotio diuinius. quid? sacerdotio nihil est diuinius? at ex resurrectionis fonte fluit sacerdotij riuus: quanta ergo resurrectio? non queo (Auditores) statuere, nec volo dicere. nam cum haec dixerim & resurrectionis fontem aridè, & sacerdotij riuum ineptè; hunc tamen & illum pro ratione loci amice: reliquum vtriusque laudem malo venerari tacendo, quam dicendo imminuere. Dixi.

DE LAVDE S. IOANNIS

EVANGELISTAE, ORATIO
vndecima.

QUAM consuetudinem illi ex schola periti Oratores tanquam legem seruauerunt, vt in magnis causis sibi à Deo precarentur concedi orationem in Ciceronis conspersam floribus, ad aures audientium suavitate deliniendas; vel Demosthenis vinctam neruis ad animos eorum pondere perfringendos: eandem ego coram vobis hoc ipso ex loco hodie persecutus fuissim, si id, quod ago, putassem potius orationis esse ex ingenio artificioso promptæ, quam mentis cuiusdam diuinitus afflatæ, concitata. verùm cum eos mihi motus

siue inusserit ratio, tanquam ex terra homini, siue
 inculpserit Deus, tanquam ex cœlis Christiano, ut
 putem hanc rem, quam conor, non tam orationis es-
 se, quàm rationis; imò verò non tam rationis, quàm
 spiritus cuiusdam, tanquam flammæ, concepti è cœ-
 lo, tantùm abest, ut velim hodie fluere ex ore meo
 vel illas Ciceronis delicias, vel hos Demosthenis cin-
 cinnos, ut si quis mihi Deus & hos & illas diuini-
 tûs hoc ipso punctulo largiretur, facile præferrem
 Basilij coturnos grandes, sed affectatè sepè tumi-
 dos; aut Chrysostomi puritatem castam, sed exiliter
 nonnunquam depressam. quippe cum incidere mi-
 hi occasio oblata, non optata, præceps sed diuina Io-
 annis mei laudes numerandi potius, quàm poliendi
 (illud enim possunt aggredi pauci, hoc assequi nullus)
 illi siue Basilij vehementiores spiritus, ut in Euan-
 gelista donis percensendis aptiores: siue Chrysostomi
 casta dictio, ut in Virginis puritate ornanda decen-
 tior, plus videbuntur adferre neruorum ad rem ip-
 sam, sensum meum, vestram delectationem, quàm
 Ethnicorum omnium oratio exquisitissimis quibusq;
 artû ingenii que perlita luminibus. quanquam (Au-
 ditores) Basilij etiam coturnos, & Chrysostomi pu-
 ritatem in hac vna re contemnerem non inuitus, si ad
 horulæ vsuram Ioannes me afflaret spiritu Ambro-
 sij, tanquam cœlesti quadam aura; aut incenderet
 Bernardi motionibus, tanquam diuina flammæ ræ-
 dis, ardentibus: ut hac ratione vos videretis facile,

plus esse momenti ad diuina pertractanda in vno sub-
 gore spiritus, quam in omnibus omnium orationi-
 veneribus. verum hac mihi omnia & artis & spiritus
 subsidia deesse in alia fortasse causa etsi dolerem ple-
 rimum, tamen in hac vna mihi non adesse serio tri-
 umpho. quippe cum audituri sitis orationem de Ioan-
 nis laudibus non ex arte tanquam argilla fictam ad
 voluptatem, neque ex Ambrosij spiritu, tanquam ce-
 lo, haustam ad stuporem: hoc ad ceteras Ioannis lau-
 des accedet cumili, quod eum audituri sitis, qui in
 ceteris rebus subrustice verecundus, in hac tamen vni-
 re, solo Ioannis nomine tanquam miraculo subnixus
 audeat se polliceri, & sine Ambrosij spiritu diuinum
 & sine artis subsidio loquentem. bone Deus, in solo
 Ioannis nomine, tantum lateret miraculi, ex reli-
 quis eius actis quid eruetur diuinitatis? audite ergo
 audite non Iheronymi Hylarionem, aut Ambrosij
 Constantinum, sed Christi Ioannem, immo Ioan-
 nem Christum. num admiramini? sed attendite ad
 punctulum modo temporis, & efficiam vt obstupe-
 scatis toti.

Qui aliorum res praclare gestas vel dictioni-
 lo tenui persequuntur, vt historici; vel vt Oratores
 quodam stili fulmine intonant gradus, ij etsi ma-
 gnum ponunt momentum, & merito quidem po-
 nunt in eorum, quos laudant genere, patria, educa-
 tione: tamen patrem Zebedeum, fratrem Iacobum,
 patriam Iudaeam (quae in alijs essent permagna) re-
 nostrum

nostro Ioanne tam minuta sunt & tenuia, ut hæc in
 eius laudibus numerare hoc tempore, esset profectò &
 artis violare præscriptum, atque adeò Ioannis immi-
 nuere laudem. Nam hæc tenuiora subiicere miraculo,
 quod posui primū, et si fortasse pateretur Ioannis laus,
 tamen non ferret artis præscriptio; aut minutiora il-
 la recensere, cum laudum maximarum torrens qui-
 dam me sua multitudine transuersim abripiat, et si
 artis fortasse præscriptio ferret, tamen Ioannis laus
 nullo modo pateretur, à quo ergo primum texetur o-
 rationis meæ filum? an ab eius exiliū patientia, labo-
 re, inopia? at hæc sunt peruulgata multorum laudes.
 an ab Euangelij præconio, in quo fortasse aquarunt
 illum nonnulli? an ab ætatis veneratione, in qua su-
 perarunt illum multi? an ab apostolatus honore? quid
 memoro apostolatum, aliaq; id genus communia Io-
 anni cum aliis? scelus sit aut me attingere, aut vos
 audire alias hodie laudes, quàm illas, in quibus Petri,
 Pauli, Thomæ sic cedunt, ut excellat Ioannes; atq; sic
 excellit, ut solus vincat omnes; atq; ita vincit, ut si au-
 deant cum Ioanne nostro contendere, sint profectò (i-
 gnoscite si veritas à me exprimat vocem paulò diffici-
 liorem) arrogantia nota aspergendi, ac ne putetis
 hæc non tam à me dici sincerè ad veritatis inuolutam
 notionem explicandam, quàm oratorie ad Ioannis
 laudes exaggerandas, facile omnes intelligitis humi-
 litatis tantam vim esse ad vitam tranquille pieq; tra-
 ducendam, ut qui hæc vna caruerit, virtutum vmbra-
 l 5 quas-

quasdam, ac ne umbras quidem videatur consecutum
 huius autem laude qui floruerit, omnium virtutum
 complexionem quandam, quasi absolutionem, peni-
 tūs comprehenderit. cuius rei explicatio videtur
 mihi nulla intersepta difficultate, si subductis dilige-
 ter rationibus consideremus tantas ex hac virtute
 libari voluptates, sed influere delicias in animos ho-
 minum, ut reliquarum virtutum dulcedines liqui-
 dissimæ cum huius deliciis insimis si conferantur, vi-
 deantur profecto illæ, & verè sint non dulcedines, sed
 cruciatus; angores, non deliciae. quippè cum humilitas
 vera diuinæ voluntatis altissimis radicibus defixa
 nunquam quæta & omni angore soluta consistat
 quoad in infimum deturbata locum, in Deo tan-
 quam portu quodam, tota conquiescat; sit ut nec
 missæ gratiæ, nec fortunæ præcipitatae, nec miseri-
 currentis vento, ac ne turbine quidem agiteretur, ni-
 dum dignitatis suæ gradu vlllo modo dimoueat. ob-
 iicitur bonorum iactura, tanquam procella? humili-
 tas omnem boni perfectionem metitur patientia, ob-
 gitur conuitio? ad aculeos conuitiorum occaluit
 ra. opprimitur iniuriis? malè narro eam iniuriis op-
 primi posse, cum velit concidi, excluditur suo iure? at
 hoc qui potest, cum id ipsum, excludi iure, videatur
 iuris proprium? atq; ut prudentia, tanquam domina
 quædam, & regina reliquarum virtutum, possit
 iustitiæ indicere legem, ne cedat suo iure, aut si cedat,
 accusetur ut iniusta; & temperantiæ præscribere, ne
 moue-

moueatur suo loco, aut si moueatur, postuletur vt in-
 continens; & fortitudini imperare, ne excludatur suis
 finibus, aut si excludatur, insimuletur vt imbellis; &
 reliquis virtutibus praeferre septa, quae imperio iam
 vincitae tueantur, aut si non tueantur, arcessantur, vt
 rebelles: tamen si in humilitatis illa fines, tanquam
 alienos fundos inuolet, atque irruptionem faciat, ar-
 rogans profecto sit & impie superba. nam quid habes
 prudentia iuris in humilitatem? quae nunquam vi-
 detur iustior, quam cum sibi est iniusta? nunquam
 fortior, quam cum sibi languida? nunquam pruden-
 tior, quam cum sibi stulta? contendis fortasse tam ex-
 cellentem virtutem sapientiae condiendam sale. vult esse
 idiota, quid oggannis prudentia? vrget primae virtuti
 primum tribuendum locum? at infimus locus humili-
 tati est primus; aut si prudentia pergis esse impudenter
 molesta, id solum tibi concedet humilitas, vt appareat
 superba, ne videatur humilis. ignoscite mihi Cicero-
 niani, si humilitatis inquinatam vocem toties vsur-
 pem, cum humilitas malit Ecclesiae infima, quam Ci-
 ceronis tersissima voce explicari. nam cum cognoscit
 summae voluntatis verae rationem in infimis positam
 esse, eousque se abiicit, vt ne elegantia quidem dictionis
 velit vestri. o diuina humilitas, cuius tu pectus tan-
 quam scrinium atque domicilium quoddam tibi inpri-
 mis seposuisti, hic si esset mihi perspectus, illum ego fa-
 cile contenderem eò reliquis omnibus esse diuiniorum,
 quò fuerat arctiori communionem voluntati diuinæ
 impli-

implicitus. quid? fuit ne hic Thomas? minime gen-
 tium. at Paulus fortasse? ne id quidem. an Petrus
 ergo erat? tandem. nam ut facile concessero Petrum
 apostolatu priorem, Paulum ardore aequalem, Tho-
 mam reliquosque Apostolos Ioanni meo non inferiore
 labore, Ioannis tamen humilitas tam fuit depressa
 terram, seu potius tam erecta fuit in caelum, ut prima
 praecepit omnibus, secundas vix reliquerit vili-
 quidem cum sit hominis verae humilitatis laude pe-
 polita, quod infimum & abiectissimum habet, id
 omnibus suis actionibus, verbis, scriptis praeseferre
 uenerunt in suis siue latentioribus animi recessibus
 siue apertioribus vitae actionibus reliqui Apostoli, ut
 verè hic vermem, ille abiectiorem; vnus opprobrium
 alter stercus se appellaret: aliique suas maculas aliorum
 minibus scedioribus, quam ut debeant dici, abiectio-
 bus; quam ut possint credi, saepe notarent, at hic
 Iohannes cum verè, ut omnes; altius, quam vili-
 Euangelia sempiternis monumentis consignasset, in-
 nes animi sui latebras attentissima peruestigatio
 eruit, reliquasque vitae actiones acerrima mentis
 pertentat, ut eruendo videat, & pertentando inueniat
 at infimum, quo se abiiceret, titulum. voluit se verum
 nomine notare minutum, Basilisci contagiosum, et
 vae vilem, stercoris peccatorem, sed cum nec spiritum
 Euangelii vellet esse falsi specie illitus, nec humilitate
 debeat esse simulationis, mendacique litura aspersa
 quam voluntas suppressit, veritas tandem expressit.

lam infimæ suæ humilitatis vocem penè vltimam, discipulus quem diligebat Dominus. ô si illas aut violatæ fidei cum Petro, aut Ecclesiæ cruentatæ cum Paulo, aut infidelitatis susceptæ cum Thoma, aut vitæ turpiter actæ cum Magdalena notas Ioannes noster sibi potuisset inurere verè, quàm in illis amplificandis, ac humilitatis spiritu, tanquam artificio, colorandis omnes ingenij & eloquëtiae suæ dinitias explicuisset? sed debebant debebant illa eius eloquentiæ flumina hauriri in Pathmos ad Apocalypses illas describendas, cum hîc infimum reperiatur illud, discipulus, quem diligebat Dominus. hîc hîc (Auditores) ego Thomas, Bartholomæos, Baptistas, Iacobos, Petros, Paulos appellarem, at contestata lite sisterem tribunali Dei de humilitatis corona capiti Ioannis imponenda, nisi in hac mea audacia videretur habere aliquod diuina maiestatis violandæ scelus. Sed hoc tamen audeo & vobis plaudentibus, & diuis bene fauentibus, summa laterum contentione exclamare, si illud esse discipulum quem diligebat Dominus, sit in Ioanne nostro infimum, quid est in reliquis summum? ô superba Ioannis humilitas. aliud profectò nomen non possum reperire, quo illum exornem, qui cum vult haberi in summis infimus, & à me hodie, & à Patribus antea repertus est in infimis summus. quanquam non agrè inducor vt credam Ioannem, hæc ipsa cum scripserat, eorundem verborum complexu & notione simul voluisse comprehendere omnes naturæ maculas; vt etiam

hoc

hoc nomine Ioannis humilitas tanto videatur rel-
 quis depressior, quanto est abiectius has sibi nota-
 num vindicare omnes, quam singulos gloriari sump-
 tis. nam illis verbis, discipulus quem diligebat Do-
 minus, quem sensum loquitur Ioannes noster ap-
 tius, quam se & natura esse vermem, ac ne vermem
 quidem; & utilitate abiectioem, ac ne abiectioem
 quidem; & maleficio opprobrium, ac ne opprobrium
 quidem; & peccato stercus, ac ne stercus quidem (si
 dissimilis metaphora, violata arte, Ioannis nostri hu-
 militatem audeo deformare) cum id præ se ferat, ut
 illud seu nihilum potius quod erat, inde per-
 dere & in eo esse totum, quod à Christo diligere
 ô sanctissime Ioannes, quem diligebat Christus: ô
 millime Christe, quem diligebat Ioannes; ô Christe
 ô Ioannes & humilli & sanctissimi in hac vestra
 arcta & mutua amoris communione quid laudem
 quid mirer? quid obstupescam primum? cum illa
 & diligi à Christo, & diligere Christum sint in
 anne nostro humilitatis laudes plane infimæ, sive
 infimum, quod ergo primum? sed patimini quod
 (Auditores) me quasi filo quodam orationis vos
 perducere ad crucem cum Ioanne, quam amorem
 lum primum, vltimum, maximum, diuinum & Io-
 annis in Christum, & Christi in Ioannem aper-
 ro. quanti fuit id, & quam infiniti amoris, cum
 liqui Apostoli in virgis, in sputo, in conuitiis, in pa-
 nis, in doloribus Christi, quasi minuti animi tyronum

fugam

fugam capessere, latibula quaedam quasi salutis asyla meticolose quærent, atq; aded scandalum, si saceris literis credimus. passi essent; solum Ioannem Mariæ fuisse comitem vsq; ad crucem, atq; ita fuisse comitem, vt ausim dubitare, an potius Maria sequeretur Ioannem, quàm Ioannes Mariam? verè verè Ioannes fusti discipulus, qui diligebat Christum: qui tanta amoris constantia stetisti ad crucem solus, quanta leuitate fugerunt à cruce reliqui. ô constantiam incredibilem. aduersarij ipsi quodam lachrymarum imbre manant perfusi, petra scinduntur, sol offunditur eclipsi, contremiscit terra, fugiunt Apostoli in Christi iam iam appetente morte, at Ioannes qui cœnantia recumbens in pectus libauit dulcedines morienti in cruce voluit totis sensibus haurire dolores. quid nomino dolores? admiramini admiramini hîc (Auditores) Ioannis & constantiam & suauitatem, & lætitiã, & animi magnitudinem, & reliqua omnia signa amoris, quæ cuiusquam vel oratione vel cogitatione possunt informari. nam Apostolos fugisse, fuit id mirum, sed imbecillitatis vt non reprehendatis acriter, petras disruptas fuisse, fuit id magnum, sed naturæ, vt non doleatis; solem fuisse inuolutum tenebris, fuit id graue, sed misericordiæ, vt non admiremini; cœlum cursu retardato media quasi lance suspensum stetisse, fuit id inauditum, sed doloris, vt nō obstupescatis; totam deniq; naturam quasi exectis ueruis iāguisse, ac perturbata tanta fabrica molitione,

ne.

ne, in architecti sui interitu penè concidisse, fuit
horribile, sed necessitatis, vt animis toti non com-
datis. at Ioannem nostrū in fuga Apostolorum, sed
ad pedes Domini, fuit constantia, vt lauderis; in pe-
trarum disrupta compage perstitisse immotum, sed
amoris, vt gaudeatis; in solis caligine retinuisse an-
lucem, fuit generositatis, vt admiremini; in tanta
machinae perturbatione tota, habuisse suam mentem
diuinae voluntati ita implexam, vt quam maxime
nollet, illam libentissime veller Christi sui mortem
hoc hoc est supra naturam, vt & timeatis & obstupe-
scatis, & concidatis toti. sed qui omnem naturam
perauit ad crucem, à crucifixo meruit audire, qui
tota natura obstupescat. quid illud? fuisse fortasse
discipulum, qui testimonium perhibet de his. quid
discipulum, qui testimonium perhibet de his, cum supra
pectus Domini in cœna recubuit? quid supra pectus
Domini in cœna recubuisse, cum fuerit puer eius
electus? quid puerum eius electum, cum fuerit impletus
spiritu sapientiae & intellectus? quid impletum spiritu
sapientiae & intellectus, cum fuerit indutus stola
gloriosa. an hoc quicquam potuit audire maius? audire
audiuit, quod cum dicere conor, lingua suppressis
cibus fluitans palato inhaerescit. nam ad tantum
sterium enunciandum opus est non Oratoris alicuius
voce, contentione, latere, sed Cherubimorum at
Seraphimorum linguis, ardore, flamma. at quid potest
tere tantum? habet hoc quidem, quod cum dictum
fligi

flagitij speciem; veruntamen si non renuatis audire,
 audeo quidem dicere. non renuitis? meruit Ioannes
 audire ad crucem, & à Christo meruit audire. Ioan-
 nem esse Christum, vt duos iam habeamus Chri-
 stos. vnum Ioannem. nolite hîc irridere commentum,
 Christus dicit. nam quid, quaeso, sibi volunt illa ver-
 ba Christi ad Mariam, ecce Filius tuus? quid illa
 Christi ad Ioannem, ecce mater tua? nisi aut Ma-
 riam duos edidisse filios, quod est anathematis nota
 inustum; aut Ioannem esse alterum quasi Christum.
 nam etsi in hac vnare tantum se miraculum, quan-
 tum illa sola hora peperit, tamē si in rem ipsam men-
 tis nostrae notionem penitus infixerimus, hoc potuis-
 se edi facile videmus omnes, si viderimus ad satum fi-
 lij, plus esse virium in voluntate Dei iubentis, quam
 in semine hominis gignentis. adde Ecclesiae voce tan-
 quam oraculo fixum iam esse, quod Maria Christum
 ediderat mundo, sine vlla virginitatis violatione. si
 hoc credimus de Maria, quia Angelus dixit, Spiritus
 sanctus obumbrabit tibi; cur id de Ioanne non pati-
 mur nobis insculpi, cum Christus moriens quasi re-
 statò dixerit, & matri filius, ecce filius tuus: & fra-
 tri frater, ecce mater tua. in qua vnare etsi illa sunt
 prapostero naturae ordine miranda, quod seruus fa-
 ctus sit Domini frater, nepos matertera filius, ma-
 tertera nepotis mater, mater filij soror: tamen illud
 est maiori stupore dignum, quod sanctior fuit mater
 Maria, cum Ioannes relictus fuerit illi filius, quam

m

cuns

cum illa Christo fuerit ascita mater. Christum namque
 habuit filium, virgulta adhuc ex radice Iesse; Io-
 annem autem filium habuit arbor iam facta, quae vir-
 tutum patulū diffusa ramis per orbem, in electis sui-
 misit radices, sed quid? fuit id fortasse aliquo modo
 ferendum, Ioannem anteposuisse Apostolis, at Ioan-
 nem Christo non solum conferre, sed etiam praefere-
 re, est hoc quidem caelo Deique solio aduersa signa gy-
 gantaeo quodam fastu inferre, quanquam si qua mihi
 vox exciderit amoris potius, quam temeritatis ple-
 na; non illa quidem missa fuit, ut Christo Ioannem
 anteferrem, sed ut vos intelligeretis amorem Christi
 in Ioannem, & Ioannis in Christum tantum potuisse,
 ut cum Christus Ioannem absorpserit, atque Ioan-
 nes Christum exhausserit: & hic illius, & ille huius
 voluntatum coniunctione, alter idem merito potue-
 rit atque debuerit appellari, vnde cum Ioannes idem
 adesset Mariae superstes filius, qui Christus Mariae
 erat mortuus filius; Maria profecto eò videtur maiori
 sanctitatis laude cumulata, cum Ioanni est relicta
 quam cum Christo fuit cooptata mater: quod est mi-
 noris laudis fuisse matrem Christi vagientis in cunis
 quam Christi morientis in cruce, ex quo illa certe
 mergit Ioannis laus longè maxima, eum tanto
 ornatiorem, quod sit filius, quam quod sit mariti-
 lius, quanto est honorificentius esse Christum mor-
 tuum, quam esse Mariam viuam, bone Iesu, hoc vnum
 tantum per se est, ut reliqua omnia miracula relin-
 quat.

complexu contineat, vel suo splendore obscuret. nam
 quæ duæ res totum mundum hætenus impleuerunt
 admiratione, atq; aded cælum gloria; illæ ambæ hoc
 tempore necesse est aut cedant, aut aquentur, homo
 Deus, mater virgo. siquidem cum plus videatur, mor-
 tuum viuere, & hominẽ fieri Deum, quàm virginem
 esse matrem, aut Deum fieri hominem: quantum ex
 duabus illis primis in Iesu, ac Maria accessit ad mun-
 dum cælumq; admirationis, tantum ex his duobus
 postremis in mundo ac cælo ad Ioannem redunda-
 uit laudis. quæ cum videantur nobis fortasse obscu-
 riora, propter illam intelligentiæ nostræ offusam nu-
 bem, certa tamen, ac Christi penè vltima voce tan-
 quam testamento consignata, potes tu quidem Ioan-
 nes exclamare cum Paulo verè, ac fortasse quàm Pau-
 lus veriùs, viuo ego, iam non ego, sed viuit in me
 Christus. at hoc quidem mihi rem penitiùs iam inspi-
 cienti videtur tam admirabile, ac tanta inuolutum
 caligine, vt reliqua sanè omnia appareant mysteria
 nature, hoc vnum miraculum Dei. qua enim ra-
 tione angelica capi? qua diuina virtute necti potest?
 vt Ioannes eius vigeat vita, qui morte iam extinctus,
 omnis vita sit expers? viuit Paulus, iam non Paulus,
 sed viuit in eo Christus. magnum quidem hoc, sed
 non difficile. cum Paulus, sedatis atque aded extinctis
 sensuum affectionibus, sibi mortuus, Christi in cælo
 iam viuenti vegetetur vita. viuit Ioannes, iam non
 Ioannes, sed viuit in eo Christus. maximum hoc qui-
 dem

dem ac difficillimum. cum Christus, cuius vita dicitur
 vigere, morte deletus nullam iam ipse vitam habeat.
 profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac
 spinetis vndique horrescentia facienti iter accidit, et
 dum sinuofiori se dumo explicat, asperiori spina im-
 plicetur; id mihi hodie in Ioanne ornando vsu venit:
 in cuius singulis laudibus ita miracula nectuntur ex
 miraculis, ut dum hinc miraculum fugio minus, inde
 in miraculum impingam maius. siquidem qui de
 Ioanne in Christum filium, non Medæ alicuius her-
 ba, sed Christi ipsius voce, mirabiliter conuerso ex-
 prompseram certa, sed obscura; omnem obscuritatem,
 tanquam nubem, toti rei dispulsum iri putarum, si
 Ioannem, ut Paulum, explicasset viuere Ioannem,
 iam non Ioannem, sed viuere in eo Christum. verum
 cum Ioannes viuus vegetet Christum mortuum, non
 mortuus Christus Ioannem viuum; eò iam sum dela-
 psus, ut pateat, Christum & ad intelligentiam cla-
 rius, & ad rem commodius debuisse exclamare, vi-
 uo ego, iam non ego, sed viuit in me Ioannes. ô ho-
 mines, ô Angeli, ô Ioannes, ô Christe persulgete mi-
 hi vestro & lumine & numine, ut hoc scrupulo, qui
 perspicacissimi cuiusq; aciem potest obtundere, me ex-
 pediam quam citissime. en (Auditores) hoc totum
 natura implicitius vna periodo tam enucleatè clari-
 ut cui res integra & intima non fuerit perspecta, et
 tanquam in solis splendore noctua apertissime cæce-
 tiat. vixit Paulus sibi mortuus, & hoc in vita Christi
 mori-

moritur Ioannes sibi viuus, & in hoc morte Christi:
 moritur Paulus Christo viuus, & hoc in morte sensus;
 viuit Ioannes Christo mortuus, & hoc in vita verbi.
 quippè cum Ioannes sit effectus mirabiliter Christus,
 & in Christo vita, relinquatur profectò, quod qua fu-
 it Paulo mortuo vita Christus, eadem fuerat & sibi
 & Christo mortuo vita Ioannes. exclama ergò Ioan-
 nes, idq̃ verius quàm Paulus, viuo ego, iam non ego,
 sed viuit in me Christus; exclama Christe, idq̃ perin-
 de verè, ac Ioannes, viuo ego, iam non ego, sed viuit in
 me Ioannes; exclama Christe, exclama, vt cœlum au-
 diat applaudens, morior ego, iam non ego, sed mori-
 tur in me Ioannes; exclama Ioannes, exclama, vt
 terra audiat contremiscens, morior ego, iam non ego,
 sed moritur in me Christus.

Qui Ioannis Baptiste (Auditores) laudes, in ora-
 tionis sue ornatu, tanquam insignia quædam ac lu-
 mina disponunt, magnum quid se putant non ex ter-
 ra collegisse, sed deprompsisse ex cœlo, cum depingant
 vt Phosphorum solem, sic Baptistam anteuuisse Chri-
 stum, & illum in hunc non tanquam digito Astrolo-
 gum, sed tanquam vocis buccina Angelum mundi to-
 tius oculos, mentem, admirationem conuertisse. fuit
 hæc quidem laus magna Baptiste, atque haud scio an
 maxima, nisi illa fortasse videatur Euangeliste no-
 stri non minor, quod sicut Hesperus solem, sic hic se-
 quitur Christum, tantò maiori utilitate mundi, quã-
 tò fuit re maius & opere difficilius veritatem veluti
m 3 solem

solem conseruasse mundo, in Iudaeorum Messiam ho-
 stiliter persecquentium tenebris, quam veritate tan-
 quam solem indicasse mundo, in Iudaeorum Messiam
 auidè expectantium crepusculo. sit ergò Baptistæ laus
 maxima, fuisse cum Christo Phosphorū, sed Phosphorū
 in solis iam se exerentis prima luce obscuriorem, mi-
 nusq̄ commodum; modò nō minor laudis fructus im-
 pertiatur Euangelistæ nostro, fuisse illum Christo Hes-
 pherum, ac Hesperum in solis caput suū tumulo tan-
 quam nube condentis obscuritate teterrima. quid e-
 nim? an illam menti nostræ caliginē offudit vel amo-
 rū propensio, vel affectionis prauitas, vt putemus esse
 Baptistæ laudem non minimam, quòd in luce aliqua
 lucis non magnum beneficium attulerit mundo; ac nō
 arbitremur Euangelistæ nostri fuisse laudem maxi-
 mam, quòd in lucis extincto lumine mundo præule-
 rit lucem, & vitam, in latiferis necessariam; & viam, in
 sinuosis certam; & verbi, in dubiis veram; & Dei, in
 tenebricosis maximam? Christum ergò solem præcat
 Baptistæ tanquam Phosphorus, sequatur Euangelistæ
 tanquam Hesperus: an minores fortasse erunt no-
 stri Hesperis sequentis, quam præeuntis Phosphori par-
 tes? tribuunt Astrologi illas partes Phosphoro, vt cum
 sol illis, qui aduersa nobis vestigia vrgent, caput suum
 abdit, ille nobis solem, tanquam honorarius quidam
 arbiter adesse indicet. Hespero autem has partes se-
 ponunt, vt cum sol Antipodibus suos radios aperit, no-
 bisq̄ vicissim occulit, hic tenebras mundo iam indu-

Etas suo splendore collustret, & in noctū vario errore
 solis functionem obeat. sunt quidem illæ partes Pos-
 phori, si vidimus aperta, honoraria ad diei ornatum,
 hæ Hesperii necessaria ad noctis splendorem; bellæ illæ
 ad solis comitatū, insignes istæ ad hominum commo-
 ditatem: vt cum utilitates & re grauiiores, & vsu ma-
 gis necessaria ex Hespero quàm ex Posphoro ad hu-
 manum genus redundet; Euangelista profectò noster
 ita sequatur cursu temporis, vt præeat laudum excel-
 lentia; ac Baptista sic præeat conuersione cæli, vt lon-
 gissimè à tergo sequatur vsus necessitate. quanquam
 quid vrgeo Hesperii vim, pulchritudinem, necessita-
 tem, commoda, cum ex Hesperii tantillū laudibus
 nullus videatur posse accedere honor ad Ioannem no-
 strum, quem obscurato sole, paulò antè repereram esse
 solem ipsum, & extincta vita Christo, ipsam esse vi-
 tam Christum. quare cum tantus fuerit amor siue
 Christi in Ioannem, siue Ioannis in Christum, siue
 vtriusq; in vtrumq;, vt Christus in ipso mortū articu-
 lo se in Ioannem profuderit, illumq; appellârit filium
 suæ matris, id est, ipsum se quasi nouum mundi solem;
 in Hesperii notione nihil ponam amplius momenti
 ad Ioannis laudes amplificandas. ô terra, ô cælum,
 quantum hoc est, tanquam Ioannem, amare Chri-
 stum? quantum? breui comprehendam, hoc planè est,
 esse ipsum Christum. amor enim est, qui facit Ioannes
 Christos; amor amor, qui Christos facit Ioannes: vt
 si nos (Auditores) amore inflammati cum Ioanne mo-

riamur in Christo. Christus vicissim, amoris nostri il-
lectus suavitate, certò sit victurus in nobis. Dixi.

ORATIO DVODECIMA.

HABITA ROMÆ AD REVERENDVM
P. Euerardum, præfectum Societatis Ie-
s v, cum Anglicani Collegij cu-
ram susciperet.

Est diuina prouidentia siue vie in
continenda, siue necessitas in conser-
uanda Ecclesia; vt cum Ecclesia admi-
nistranda singula partes singulis pos-
sint niti virtutibus: totius tamen Ecclesie fabrica to-
ta, solius prouidentie quodam quasi neruo ac firma-
mento coherere videatur. laborauit quondam Nini-
uitarum gens, periculose sanè, ita tamen, vt huic pe-
riculo auertendo viam præcluserit Iona zelus: labo-
rauit Gomorrhæ ac Sodomæ populus, contagiose pro-
fecto, ita tamen, vt huic contagioni præcidenda tricum
Angelorum suffecerit cura; laborarunt diuersis tem-
poribus diuersæ Ecclesie partes, grauissime proculdu-
bio, ita tamen, vt huic morbi grauitati, si periculosa
esset, sananda; si contagiosa, ressecanda singulorum
hominum singula virtutes medicinam fecerint. At
cum totam Deus Ecclesiam videret vel superstitionis
secatam errore, Aarones & Moyses; vel Arriana con-
tagioni